



«Factory Kingz» – fabrika, kurā top breika karaļi

Jana Skrivļa-Čevere

2025. gada sezona ar uzvarām gan daudzos ārvalstu, gan Latvijas čempionātos ir viena no veiksmīgākajām “Factory Kingz” vēsturē, lasāms internetā. “Factory Kingz” ir breika deju skola Daugavpilī, kuru pirms 20 gadiem izveidoja breika deju deļotājs un treneris ANDŽEJS ZACIŅAJEVS – breika mīļotāju aprindās, iespējams, labāk zināms ar savu deļotāja vārdu – An-Juicy.

Andžejš ir daugavpiliētis – dzimis, audzis un mācījies šajā pilsētā. Ieguvis psihologa maģistra grādu, kā arī pedagoģisko un karjeras konsultanta izglītību, jau četrpadsmito gadu strādā J. Pilsudska Daugavpils Valsts poļu ģimnāzijā, paralēli ir direktores vietnieks, bet vakaros vada breika nodarbības.

Pastāstiet, kā radās ideja veidot savu breika skolu?

– Ideja radās 2006. gadā, kad pabeidzu J. Pilsudska Daugavpils Valsts poļu ģimnāziju. Iestājos universitatē un sapratu, ka jāatrod darbs un jāpelna nauda. Tobrīd biju Latvijā populārs breika deļotājs un zināju, ja atvērsu breika skolu, pie manis mācīties nāks daudzi daugavpiliēši. Tā arī bija – atnāca ļoti daudz jauniešu, pārsvarā tie bija pusaudži, rekords vienā no pirmajiem treniņiem bija 87 jaunieši.

Uz šo skolu nenāk tikai mācīties deļot breiku, te nāk arī komunicēt, draudzēties, sarunāties, atbalstīt viens otru, tustēt un vienkārši priecāties. Tas nav tikai treniņu process, bet arī sava veida *community* (latv. *kopiena* – J.S.-Č.). Tā arī ir ielu deļu galvenā esence, ka mēs pavadām laiku kopā – ārā, treniņā vai kādā pasākumā – vienalga kur, galvenais – ne mājās un, jā, arī ne ar vecākiem.

Breika deļošana joprojām ir mana sirdslieta, bet man patīk arī dažādi sporta veidi – sekoju līdzi futbolam, arī motosportam, basketbolam, pats uzspēlēju gan futbolu, gan basketbolu, kad ir laiks, nodarbojos arī ar boksu, man patīk būt kustībā, būt aktīvam.

Kā aizsākās jūsu ceļš breika deļu pasaulē?

– Pats sāku breikot 1999. gadā, nu jau 27 gadus esmu šajā sfērā. Tolaik nodarbojos ar futbolu, bet Latvijā un arī Daugavpilī breiks bija ļoti populārs – jaunieši pagalmos mēģināja atdarināt kustības utt. No puīšiem futbolā uzzināju, ka viņi mācās deļot breiku kādā pagalmā *Pervomajkā*, aizgāju, man ļoti iepatikās un arī gribējās kaut ko tādu iemācīties. Devos uz Bērnu un jauniešu centru, kur to mācīja Edgars Losickis, gadu vai divus vēlāk nolēmu pamest futbolu – izvēlējos breiku.

Hiphopa kultūra tiešām ir mana, ar visiem elementiem – breiku, grafiti zīmēšanu, emsīngu jeb pasākumu vadīšanu, publikas uzjautrināšanu ar mikrofonu (*angl. MCing, vokālā māksla, ritmiska runāšana, arī ar atskaņām, parasti fonā skanot būtam – ritmam – J.S.-Č.*), dīdžeļošānu. Salīdzinot ar hiphopa deļošānu, ko neesmu nekad mūžā apsvēris darīt, breikā mūzika ir emocionālāka – latīno, funky utt., arī kustības ir daudzveidīgākas un sarežģītākas – hiphopa deļās mūzika ir vairāk elektroniska, vienkāršāka, tāpat kā soļi.

Kas jums ir breiks – kultūra, sports...

– Breiks man, pirmkārt, ir deļa, kultūra, nevis sports. Kopš 2018. gada tika mēģināts padarīt breiku par sporta veidu, olimpiskajās spēlēs tas triumfēja 2024. gadā Parīzē, taču nu tas vairs nav olimpiskais sporta veids, līdž ar to finansējums ir mazāks un breika kā sporta pasākumi kļūst arvien vājāki.

Manā skatījumā, tas noteikti nav sports, jo galvenais ir vaibs (*angl. vibe – atmosfēra, noskaņa, sajūta – J.S.-Č.*), kopā būšana – sanākam, deļojam aplī, nedomājot, kurš ir labāks (sacensībās, protams, cita lieta). Ja sportā vienmēr galvenais ir sportiskais rezultāts, breikā, paldies Dievam, tas nav primārais.

Patiesībā breika deļošana var spēlēt arī sociālu lomu. Piemēram, bērns no grūtas ģimenes iemācās kustības, ko parāda skolā, un iegūst sava veida respektu, cieņu no klasesbiedriem, skolotājiem, sabiedrības kopumā. Šeit nav runa par sportisku rezultātu, pirmajām vietām vai kausiem, tā ir personības kvalitātes veidošanās, iespēja augt kā personībai un labi justies sabiedrībā.



2025. gada 11. oktobrī starptautiskajā breika turnīrā «Breakmania 2025» Kentšinā (Polijā), «Factory Kingz» komanda startēja četrās vecuma kategorijās un izcīnīja trīs uzvaras, tostarp 1. vietu valstu izlašu battlā

Vērojot austrālietes «sniegumu» olimpiskajās spēlēs, šķiet, ir cilvēki, kuri par breiku domā – «nekā sarežģīta, tā jau var katrs»...

– Es noteikti tā nedomāju. Ja runājam līdžībās ar futbolu, ikviens var paspārdīt bumbu, iesist kādus vārtus, bet spēlēt tā, lai cilvēki pagalmā nāk skatīties, kā tu to dari, jo tas nav atkārtojams, tā jau ir profesionalitāte. Tieši tāpat ir ar breiku. Ja tu nezini pamatsoļus, nekādas tehnikas, pats esi kaut ko iemācījies un vienkārši vāļāies pa grīdu – to, protams, var katrs. Bet, kad tu taisi sarežģītus elementus un cilvēki apstājas, skatās un bauda tavu sniegumu, tas jau ir kvalitātes augstākais līmenis. Kā jebkurā citā jomā, lai sasniegtu atbilstošu līmeni, tam ir jāvelta ļoti daudz laika.

Jūs breikam esat veltījis daudzus gadus – kas pa šo laiku ir mainījies? Vai daudzi skolas absolventi deļo profesionāli?

– Kad sāku pasniegt breika deļas, pats paralēli biju profesionāls deļotājs, uzstājos pasākumos, piedalījos batlos (*angl. battle – cīņa, J.S.-Č.*), līdž ar to attīstīju savas prasmes. Pašā sākumā, protams nebija ne treneru paziņu, ne braukšanas uz ārzemēm, taču ar laiku ir izveidojies plašs paziņu un draugu loks. Varu teikt, ka šobrīd lielākā daļa pasaules labāko treneru no visdažādākajām valstīm ir mani paziņas vai draugi – tiekamies sacensībās, vienkārši sarunājamies par aktualitātēm – pasākumiem, notikumiem, jauniem deļas elementiem. Līdž ar šo komunikāciju ir izaugusi arī mana izpratne par breiku, par tā mācīšanas metodoloģiju. Katru gadu piedalāmiēs dažādos pasākumos un sacensībās, 2025. gadā bijām uz 22 sacensībām 11 valstīs – no katrām sacensībām atbraucam pieredzes un emocijām bagātāki.

Profesionālu deļotāju nav daudz, jo ir grūti nopelnīt iztiku, esot profesionālam breika deļotājam, tomēr ir dažī, kas arī šobrīd deļo. Latvijā šobrīd breiku deļo lielākoties skolēni. Aizejot uz augstskolu, parasti pamazām sāk pietrūkt laika, pēc tam jādodomā par ģimeni, naudas pelnīšanu, un paliek mazāk laika trenēties, līdž tā neatliek nemaz.

Kad pie mums 2016. gadā ciemos bija atbraucis viens no breika pamatlicējiem Kens Svifts (Ken Swift) no ASV, arī viņš par hiphopa kultūru teica, ka tās radītāji bija tīneidžeri, tieši viņi izgudroja deļošānu ielās, tas ir viņu vaibs.

Latvijā, tostarp arī Daugavpilī, šobrīd tendence ir pozitīva, interesentu skaits aug. Šī gada janvārī man breika skolā bija 90 audzēkņi. Uzskatu, ka Daugavpilī varam konkurēt ar citiem populārajiem sporta veidiem – futbolu, vieglatlētiķu utt.

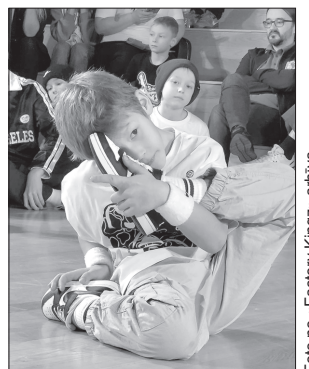
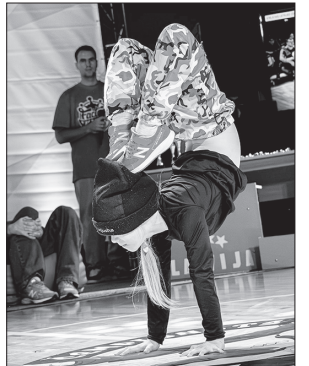
Vai ir kāda īpaši atmiņā palikusi uzstāšanās?

– Ir gan – no Daugavpils pilsētas svētkiem. Uzstājās 13–14 gadus vecie deļotāji, viens no viņiem griezās uz muguras un sasita galvu pret lielu tumbu, kas atradās uz skatuves muzikantu vajadzībām. Puika piecēlās kājās un turpināja deļot, līdž sajuta, ka visa seja ir asinīs – pataustīja galvu, noskrēja no skatuves (šovs turpinājās un pārējie čaļi turpināja deļot), es aizskrēju pie viņa, uzseju brūcei pa rokai esošo dvieļi, aizskrējām uz ātro palīdzību, kas aizveda viņu uz slimnīcu uzlikt šuves. Šis gadījums tiešām ir palicis atmiņā. Kopš tās reizes vienmēr, kad mūs aicina kaut kur uzstāties, pārliecināsim, vai uz skatuves nebūs tumbas vai kas cits nedrošs, ja ir – aicinu to novākt vai arī mēs nedeļojam.

Pastāstiet par deļotāju vārdiem jeb nikneimiem un skolas nosaukumu.

– Breika kultūrā tie ir nozīmīgi. Tas ir līdžīgi kā uz ielas, kur dod iesaukas, izceļot kādu īpašu izskatu vai rakstura iezīmi. Parasti tie rodas dabīgi – nodarbībās strādājam, vērojam, un tad jau tas īstais atnāk. Dažreiz tas var būt salīdzinājums ar kādām dzīvnieka īpašībām, piemēram, mums ir deļotājs Slon – no krievu valodas zilonis. Kad viņš bija mazs, bija ļoti čakls, bet smags. Augot izskats, protams, mainījās, un šobrīd puisis ir viens no labākajiem mūsu saimē, bet nikneims ir palicis. Vai cits deļotāja vārds – USA [*jūesei*], kā Amerikas Savienotās Valstis, – nāk no šīs valsts nosaukuma krievu valodā – SŠA, kas savukārt atvasināts no puīša vārda – Aleksandrs. Pārsvarā visi viņu sauca par Sašu, runājot ātri, sanāca SeŠeA, ko tad iztulkojām angļiski – USA.

Arī mans nikneims ir atvasināts no vārda. Reiz, kad deļotāju kompānijā spēlējamies ar vārdiem, kāds pateica, ka tu, Andžej, esi kā An-JuicyFruit (tolaik modē bija tāda košļene «Juicy Fruit») – vienmēr jautrs, sulīgs, kā tā košļene. Kādu brīdi biju An-JuicyFruit, pēc tam saīsinājām līdž An-Juicy.



Breikā svarīgi ir trīs faktori – ritma izjūta, fiziskais spēks un lokanība

Runājot par deļu skolas nosaukumu, puīši 2008. gadā izdomāja, ka mūsu darbu, treniņus var salīdzināt ar darbu fabrikā – ir dūmi, visi strādā, uzlabo savas prasmes, paugstina līmeni – strādā smagi, kā fabrikā, uz ko es atbildēju – jā, bet mēs kļūsim par karaļiem. Tā apvienojām šos divus vārdus – ‘fabrika’, kas simbolizē procesu, un ‘karaļi’, kas savukārt simbolizē rezultātu, uz kuru tiecamies, visaugstāko līmeni. Savukārt ‘z’ beigās pievienojām, lai izceltu tieši ielu kultūru, kuras daļa ir arī breiks, – amerikāņi šo burtu mēdz pievienot vārdiem slengā vai neformālā, neoficiālā komunikācijā, tas ir ārpus ortogrāfijas robežām, ārpus robežām kopumā.

Kam ir jāpiemīt, lai kļūtu par labu breika deļotāju?

– Ir bērni, kur uzreiz redzi, ka ir ļoti talantīgs, ir – kur redzi, ka būs jāieliek pamatīgs darbs, lai izdotos, taču, trenējoties regulāri, neizlaižot treniņus, audzējot muskuļus, piedaloties dažādos pasākumos, arī tas, kurš sākotnēji varbūt šķiet vājāks, pēc gadiem var sasniegt ļoti augstu līmeni.

Breikā ir trīs svarīgi faktori. Pirmais – ļoti labi dzirdēt, izjust mūziku, skaņas, ritmu. To var lieliski redzēt, vai deļotājs ķer kaifu no mūzikas un deļošanas, vai izbauda to. Otrais – fiziskais spēks. Ja bērns atnāk spēcīgs, ar labu vispārējo fizisko sagatavotību, viņam ir cits kontroles, koordinācijas, sava ķermeņa apzināšanās līmenis nekā fiziski vājākam deļotgribētajam. Trešais – lokanība. Izteikti stīvam cilvēkam būs ļoti grūti izdeļot daudzus no breika soļiem. Lieliski, ja deļotājam ir visi trīs faktori, tad var tapt ļoti augsta līmeņa talants, bet labus rezultātus var gūt, arī kādam no tiem iztrūkstot.

Par raksturu runājot, svarīga ir atbildība un čaklums, un to ietekmē gan iedzimtās īpašības, gan arī audzināšana, ģimenes piemērs. Ja tēvs trenējas, arī dēlam būs cita izpratne un attieksme pret treniņiem, nekā tad, ja tēvs sēž un neko nedara, spēlē spēlītes, tad arī bērnam būs grūtāk atrast motivāciju būt aktīvam. Raksturs ir viena lieta, bet vecāku rādītais piemērs, manuprāt, ir ļoti svarīgs.

Gribu atgādināt vecākiem, ka ir svarīgi ielikt labus pamatus bērnam, rādīt piemēru, lai viņš būtu aktīvs, atbildīgi ietu uz nodarbībām, attīstīt arī bērna radošos talantus – muzicēšanu, gleznošanu, rakstīšanu, pieskatīt, kā bērnam veicas mācībās. Apzinātā vecumā, ap 16–18 gadiem, bērns jau pats uz šiem pamatiem veidos savu nākotni.

Ir veltī cerēt uz labu rezultātu, ja nekas labs un nopietns nebūs ieguldīts no mazotnes. Lai cerētu uz gaišu nākotni bērniem, vecākiem ir daudz jāieguldās līdž šim apzinātājam vecumam, bet tad jau bērns pats atradīs savu ceļu, sāks savu lidojumu pretim mērķiem, un vecāki varēs atpūsties. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». Par projekta raksta ««Factory Kingz» – fabrika, kurā top breika karaļi» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds